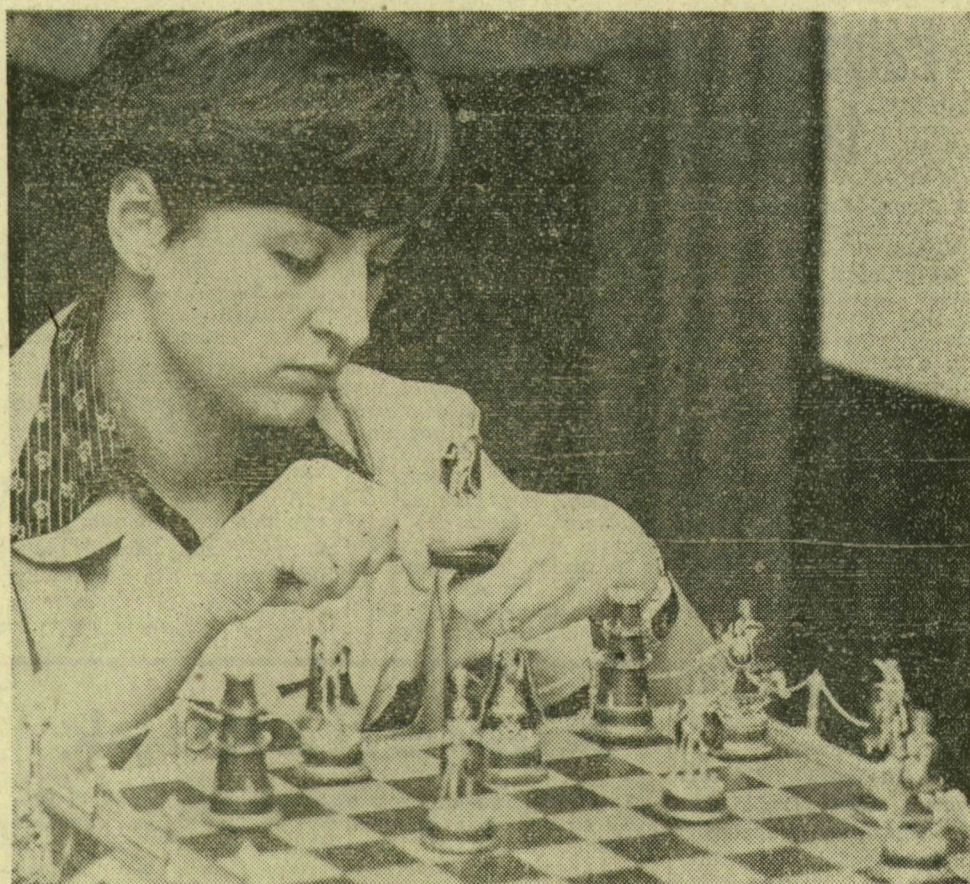

Európa számos országában, sőt a tengeren túl is keresettek az Állami Pénzverde ötvösműhelyében készült különféle dísz tárgyak. A rendkívül munkaigényes zenélő-órák, sakk-készletek, kelyhek, hajók valóságos ötvösműemlékek. A képen: sakk-készletet drágakövekkel díszít Szipinszky Katalin ötvös

Látni az egyetem falain túl is...

A József Attila Tudományegyetem MSZMP végrehajtó bizottsága akként összegezte határozatában az egyetemen tartott ifjúsági parlament munkáját: nem elég csak a KISZ-nek és a szakszervezeti fórumoknak az a tevékenysége, hogy előkészítő munkájuk és együttes állásfoglalásuk tükröződött az állami vezetők beszámolóiban. Együtt kell működniük az intézkedési terv végrehajtásának ellenőrzésében. A tapasztalatokat, problémákat és eredményeket pedig egyaránt jelezzék az egyetem állami vezetésének és az MSZMP JATE végrehajtó bizottságának.

Fontos ez a határozat, ha figyelembe vesszük az egyetemi párt-végrehajtóbizottság összegezésében azt a kitételt: a KISZ és a szakszervezeti bizottság együttes állásfoglalását az állami vezetés csak részben vette figyelembe a végleges ifjúsági parlamenten elhangzott beszámoló összeállításakor. Ez magyarázza például azt, hogy az oktatók és dolgozók együttes parlamentjén a hozzászólások többnyire egyoldalúak voltak, jórészt egzisztenciális körülményeket érintettek. Ugyanakkor nem kaptak hangot az oktató-, a nevelő-, munka kérdései. Előidézte ezt talán az is, hogy az állami vezetés az előre megküldött kérdésekre választ adott, bár igaz, ez nem elégítette ki a kérdezőket.

Az előző két parlamenten már felvetődött és még azóta is teljesen vagy részben fennálló problémák fogalmazódtak meg, illetve azok megoldásának módjára, idejére stb. kérték választ. A JATE KISZ-szerveinek érdeme, hogy az előkészítő munkában igyekeztek a fiatalok figyelmét felkeltetni az egyetem falain túli dolgokra is, például várospolitikai kérdésekre — a közéletben való aktív részvétel jegyében —, a megye határain kívüli, országos dolgaink megértésére. Csak azok ismeretében lehet segíteni, megoldani speciális egyetemi, az egyetemi ifjúságot közvetlenül érintő problémákat. Nem véletlen, hogy első alkalommal adott tájékoztatót a gazdasági főigazgató az ifjúsági alapot képező pénz gazdaságos felhasználásáról.

Az egyetemi pártalapszervezetek véleménye, a rek-

tori tanács és a KISZ-bizottság értékelése alapján pontosan fogalmazott az MSZMP JATE végrehajtó bizottsága, amikor az intézkedési terv végrehajtásának ellenőrzésében olyan nagy szerepet szán a KISZ-nek, a szakszervezeti bizottságnak. Összekeverni semmiképpen sem lehet azokat a problémákat, amelyek megoldása az egyetem és nem az Oktatásiügyi Minisztérium hatáskörébe tartozik. Ezeket el is választotta egymástól értékelésében az MSZMP JATE végrehajtó bizottsága, amikor az észrevételeket, a felvetéseket csoportosította.

Egyetemi hatáskörű például a pedagógiai és módszertani oktatás helyzetének felülvizsgálata ez év júniusáig. Hasonlóképpen az egyetemi dolgozók érdekében a lakásfejlesztési alap megemlése, a tananyag és jegyzetellátás javítása stb. A pályázati rendszer további korszerűsítése, az ösztöndíjrendszer felülvizsgálata, új kollégium építése-

nek engedélyezése például az Oktatásiügyi Minisztérium hatáskörébe tartozó és elbírálandó javaslat, felvesztés. Megoldásuk viszont pénzügyi lehetőség függvénye.

Az egyetem falain kívülre mutat az a sürgetés is, hogy idősebb a felvételi rendszer módosítása. Szorító gond ez, amelyet az okoz, hogy az egyetemi felvételt készülő középiskolások arra a két megjelölt tantárgyra fordítja figyelmét, amely a felvételi alapja, a többi tantárgyra kevesebb erőt fordít. Ilyenformán az általános műveltség gyarapításán esik csorba, amelyet megszüntetni az egyetemi tanulmányok mellett igen nehéz, s csak a legjobbaknak sikerülhet.

Az a felvetés is indokolt, hogy szükséges az ösztöndíjas gyakorlatok helyzetének átfogó rendezése is, éppen a tudományos utánpótlás érdekében.

L. F.

Alkalmazkodás a piac igényeihez

A szakszervezetek és a könnyűipar vezetőinek tanácskozása

Folytatódik a termelés szerkezetének javítása. A vállalati termelési és értékesítési előirányzatok összességükben közel állnak vagy egybeesnek a népgazdasági tervben megjelölt, s az ágazatra háruló feladatokkal — állapították meg kedden tartott együttes értekezletükön a Könnyűipari Minisztérium és a tárcavezetett egyetemes szakszervezetek vezetői. A rendszeresült konzultációkon ezúttal az ideiglenes közös tennivalókat tekintették át, értékelve a gazdálkodó szervezetek programjait és azok összefüggéseit az 1979. évi népgazdasági tervvel.

Megállapították: a vállalati törekvések érzékeltek, hogy ütemesebb a termék-szerkezet-váltás, gyorsabb az alkalmazkodás a piaci igényekhez, javul a gyártmánytervezés, a vállalatok többségénél a szigorúbb szabályozók hatására a kevésbé

gazdaságos cikkek exportjának fokozottabb szelekciója kezdődött meg. Megállapították azonban azt is, hogy több területen határozott intézkedésekre van szükség, hogy a vállalatok ez évi működése a népgazdasági terv keretei között maradjon. A nyersanyagárak emelkedése miatt például a népgazdasági tervben importot gazdaságosabbá exporttal kell alátámasztani. (MTI)

Hengerészek sikere

A Salgótarjáni Kohászati Üzemek hideghengerművének hűszengeres állványáról kedden lefutott az egy-milliomodik tona hidegen hengerelt nemesacélleme. A kiemelkedő termelési sikert a hengerészek röpgyűlésen ünnepelték meg. Az 1961.

november 7-én felavatott acélgyári hideghengermű az indítása óta annyi lemezt hengerelt, amelynek hosszúsága harmincszor körülménye az egyenlítő, értéke pedig meghaladja a tizenkétmilliárd forintot.

Mutogatók

Úgy rémlik, hogy azelőtt már gyermekkorban lebeszéltek az embereket arról az eléggé el nem ítélt szokásról. Pedig nálunk aligha válthatott ki különösebb társadalmi hatást a mutogatás. Emlékszem arra, hogy ilyenfajta jelek láttán szüleim mindig rámszóltak: „Ne mutogass, kisfiam...”, és hozzátették: „...mert rászoksz a topásra!” És ha nem is fájdalomt keltően, de kellő eréllyel figyelmeztetve, rácsaptak a kezemre. Mindez — gondolom — sok tíz- és száz-ezer kisgyereknél ugyanígy történt. Az utóbbi időben mégis mintha túlságosan sokan megfélemedtek volna erről a korai intelemről. Bizonyára az olvasó is tapasztalja, hogy az egészséges testnedvvel szemben egészen más célból lendülnek a karok a szélrőzsa minden irányába. A mutogatás ugyanis a szóbeli magyarázkodás kiegészítő eszköze lett, s rendszerint a hibák, a felelősség áthárítását szolgálja. Azaz, bűnbakot keresnek a karok fent és lent, jobbra és balra. S ebben az egész „mutogatásdiban” az igazat legjobban, hogy véletlenül sem tudok olyan karokra bukkanni, amelyek hajlékonyabbak, s az említett egyenes irányok helyett befelé, azaz önmagukra is tudnának mutogatni. Inkább megmerevednek, és mindig távolabbi „lehetőségeket”, célpontokat keresnek. Egy ismerősem azzal magyarázta a jelenséget, hogy az emberiség állítólag sohasem szokta önmaga mellé akasztani a céltáblát...

Mostanában nagyon érdekes, izgalmas beszámolókat, elemzéseket és előadásokat hallok. Egy-egy főhatóság képviselői összefüggéseket tárnak föl; mások gazdasági szakemberek, közgazdászok, különböző intézmények és munkahelyek vezetői igazolják, hogy értik és követni akarják a politikát, amelynek legújabb megnyilvánulása az a bizonyos december 6-i határozat. A közhangulat jöszerevével arra irányul, hogy ezt a határozatot aztán igazán nem értelmezni, tárgyalni, elemezni, „levinni” és méltatni kell, hanem végrehajtani! Nem úgy, mint több, korábban született társát. Úgy látszik: a népgazdaság megfontolt tettekre áhítozik, és meglehetősen unja a magyarázkodást. Ha igaz az, hogy a mutogatás a magyarázkodás eszközévé vált, akkor éppen ideje hajlékonyabbá tenni a karokat, s ha szükséges, valamelyest változtatni a mutogatás irányán. Azaz, magunkban is — sőt, elsősorban önmagunkban — keressük a hibát, hogy gyorsan, okosan tudjuk kijavítani azt.

A mutogatásnak kiterjedt „irodalma” van. Korábban ezt úgy hívtuk volna, hogy a fékezési rendszer. De hát mit akarunk fékezni? Most úgy tesszük, mindenki érti már: hol tartunk, miért tartunk ott; hol tartanánk és merre kell haladnunk. Nem hiszem, hogy az elemzésekben okvetlenül meg kellene kerülni a múltat, bár éppen a múlt bizonyos szokásainak fölszámolása vihet előbbre. De azért gyanús, hogy még mindig — és következetesen — rosszul ragozunk. Véletlenül sem hallok például azt, hogy valamit másképp kellett volna tennünk. Csak úgy, hogy másképp tehettük volna. Mások, az, hogy mondjuk, „körültekintőbb lehetett volna az előrejelzésünk”; hogy „megalapozottabban tervezhettünk volna”; hogy netán „mi sem vagyunk vétlenek”? Nem, ez még ma sem hangzik el. Furcsa, de újra csak fölérősödött a mutogatás. És ennek kíséretében mindenkinek van néhány „kedves szava” a másik szervről; az alá-, a fölé-, avagy a mellérendelt intézményről, irányító apparátusról, annak tévelygéseiről, hibáiról. A karok mutogatnak: szögletesen, határozottan; le föl, oldalra és — mellé.

Amikor egy külkereskedelmi szakembertől megkérdeztem, hogy az ő ágazatának milyen része volt vagy van a jelenlegi helyzet kialakulásában, így válaszolt: „Mi megmondtuk a vállalatoknak, hogy rossz-

szul csinálják.” Ingerült lett és kapkodó. Pedig a kérdező nem akart mást tudni, csak azt, hogy a sikerek mellett hajlandók-e osztozni a hibákban is. Alighanem megértette a kérdést... És tovább. Az egyik főhatóság képviselője a vidéki szerv vezetőjétől kérdezte: „Na, és nálatok hogyan mennek a dolgok?” „Lent minden rendben van, ezt kijelenthetem” — válaszolta magabiztosan. Mintha hibákat csak az irányítás legfelsőbb szintjein lehetne elkövetni. És miután ez a jelenség igencsak fölborzolta az érdeklődésemet, több, az ország különböző részén, az építés különböző szintjein dolgozó embert kérdeztem meg, nem mintha bíztam volna abban, hogy az ügy végére járhatok. Egyikük azonban egy izgalmas esettel hozakodott elő:

„Egyik középvezetőt annak rendje és módja szerint beszámoltattam. Nem vette jó néven. S amikor nem fogadtam el tőle az általánosságokba hajló „szöveget”, mutogatni. Mi derült ki? Az, hogy ami kimondottan a saját mulasztása volt, azt objektív, azaz tőle teljesen független következményeknek próbálta beállítani. De hozzátette azt is, hogy ami ennek az objektív helyzetnek a kialakulását okozta, az fönt is és az „alatta levő” posztokon is szubjektív ítéletek, döntések következménye volt. És ezzel kényelmes „sündisznóállásba” vonult. Megtehettem, hiszen az a tapasztalatom, hogy manapság még igen sokan megélik az országban a mutogatásból — és nem is rosszul.”

Nos, ehhez aligha szükséges kommentár. Nem lehet ugyanis kétséges, hogy a mutogatás a kispalotnás egyik újszerű megnyilvánulása. Azaz: „mindent adjon a társadalom; sokat és jól, de ha egyéni dolgaim nem úgy mennek, ahogy szeretném, akkor kétségtelenül rossz a társadalom. Én vetlen vagyok.” Azt hiszem, ebből elegünk van. Mert ha valaki örökösen igazolja önmagát, ha állandóan csak kényelmes „fedezékbe” vonul, akkor csak védekezhet, „támadni” képtelen, azaz, cselekvési készségét veszíti el. Ki se néz a „bunkerből”, csak szajkóként mondja a maga rímusát. Talán azt sem venné észre, hogy ha véget érte a „háború”. Mindenért valaki más a felelős? És én semmiért? Jó volna, ha néha befelé is hajolna a kar, hogy önmagára mutathasson a korábban sok más célpontot kereső mutatóujj...

De ne higgyék, hogy bűnbakok, felelősök, hibázók és felelőtlenül cselekvők kutatására akarok fölcsóizálni jegyzetemben. Szó sincs arról. Csúpan azt szeretném bizonyítani, hogy majdnem lehetetlen befutni a célba, ha minden atléta csúpan azt figyeli futás közben, hogy társa milyen stílusban, hogyan „futtatja a lábát”. A mutogatásnak irodalma, stílusa, főlemelő és borzalmat keltő történelmi emlékei vannak. Nem idézem őket. Nem teszem, mert a manapság „divatos” mutogatás — hiszem — sohasem kerülhet a történelemkönyvek lapjaira. Egy bizonyos — s ez már napjainkban is kiderült —, nem lehet mindenért másokat, legkevesebb a társadalmat felelőssé tenni, hiszen a társadalom mi vagyunk. S ahogy ki-kimegtalálja a helyét a társadalmi munkamegosztásban, úgy rá kell jönnie arra is, mi a dolga, miben tévedett, hogyan kell javítania önmaga munkáját, hétköznapi cselekvéseit, nyilatkozatait és állásfoglalásait, egész emberi világját.

Úgy érzem a mutogatásnak, a felelősség áthárításának alkonyát éljük. Jobb, ha ezt mindenki magától fedezi föl, és nem úgy kell egyszer figyelmeztetni rá. A felnőtteknek — nálunk legálábbis — kínos lenne leütni a kezét. De azért emlékezzünk elődeinkre, akik időben felszólítottak rá: „Ne mutogass, kisfiam...”

Lele Béla

Magyar—jugoszláv vasúti megbeszélés Szegeden

Tegnap, kedden Szegeden, a MÁV Igazgatóság épületében kétnapos magyar—jugoszláv vasúti tanácskozás kezdődött. A határforgalmi tárgyalá-

son a szegedi és az újvidéki vasútiigazgatóságok képviselői vesznek részt: Lovász László, a MÁV szegedi és Ilin Tíma, a Jugoszláv Vasutak újvidéki Igazgatóságának vezetője irányításával.

A tanácskozáson értékelik a közös határállomások 1978. évi munkáját, a különböző teljesítmények, szolgáltatások és üzemi költségek alakulását és elszámolását. Együttal összehangolják az egyre növekvő nemzetközi vasúti forgalom zavartalan lebonyolítása érdekében az érintett határállomások munkáját, s meghatározzák a soron levő feladatokat.

Egészségvédelem

A Vöröskereszt egészségvédelmet szolgáló tanfolyamain három év alatt mintegy másfél millióan vettek részt — állapítja meg a mozgalom egészségnevelési tevékenységét, összegező beszámoló, amelyet keddi ülésén vitatott meg a Vöröskereszt országos vezetősége. A tanfolyamok közül a leglátogatottabbak az elsősegélynyújtás ismeretét közvetítők, s az ifjú egészségőr előadásokat, amelyek az általános iskolások, az úttörő vöröskeresztesek felkészítését szolgálják. A 14—18 évesek a családi élet iskolája című tanfolyamokon többek között megismerkednek a csecsemőgondozás fogásaival.